

УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА

УДК 82-31

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.5.2/12>

Гудована Н. Ю.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

РЕЦЕПЦІЯ ФОЛЬКЛОРНИХ СЮЖЕТІВ ТА ОБРАЗІВ У РОМАНІ В. ДАНИЛЕНКА «КОХАННЯ В СТИЛІ БАРОКО»

У статті проаналізовано особливості рецепції фольклорних сюжетів та образів у романі В. Даниленка «Кохання в стилі бароко». Доведено, що використання фольклорних мотивів у творах сучасних письменників пов'язане з постмодерністським характером їхнього світосприйняття, а також виявлено, що для творчості В. Даниленка характерне китчеве трактування фольклорних образів і сюжетів, які він використовує для обрамлення інтимної сюжетної лінії – стосунків головних героїв Валерія Колядевича і Юлії Маринчук. Визначено, що письменник використовує в романі псевдофольклорні сюжети та образи в рамках художнього експерименту, пов'язаного з побудовою сюжетної та часопросторової площин художнього твору.

Розглянуто особливості рецепції таких фольклорних мотивів, як: народження бога сонця Коляди, якого переслідує Мара (Марена) – слов'янська богиня зла, хвороб, смерті та володарка підземного світу; зіткнення людини з потойбічною силою (дияволом або смертю); продаж власної душі людини дияволу; кохання чоловіка до фантастичної істоти (русалки чи няв). У ході дослідження з'ясувалося, що В. Даниленко використав у своєму романі низку фольклорних образів, таких як: відьми, ворожки та біси.

З'ясовано, що більшість легенд, переосмислених В. Даниленком у романі, пов'язані з містичними об'єктами Києва, зокрема: Лисою горою, Зеленим театром, Голосіївським лісом тощо.

Доведено, що, використовуючи фольклорні сюжети та образи, письменник не прагне надати їм нового змісту чи трансформувати відповідно до художнього задуму. Здебільшого він звертається до елементів фольклору для створення містичного образу Києва та пояснення причин зображуваних подій. Зазначено, що звернення письменника до фольклорних сюжетів і образів є схематичним; значною мірою обмежується перекладом легенди.

Ключові слова: роман, письменник, фольклорний мотив, китчевий, образ, сюжет.

Постановка проблеми. Фольклор з давніх часів і до нині є невичерпним джерелом тем, сюжетів, мотивів, образів для художньої літератури. На думку О. Мишанича, «фольклор – усна народна творчість – відіграє винятково важливу роль у зародженні і розвитку письменства, літератури книжної, і роль ця на всіх етапах її зростання не зменшується» [3, с. 9].

Ступінь і характер взаємодії усної народної творчості та літератури в різні періоди розвитку літературного процесу неоднакові й детермінуються різними факторами, зокрема історичними й суспільними подіями, станом духовної і матеріальної культури народу, мистецькими тенденціями тощо. О. Дей зазначав, що «на всьому історичному шляху розвитку писемної літератури народна

творчість вливалася до неї різними руслами, в різних формах і доказах, в різноступеневому творчому перетворенні, як правило. Завжди тією чи іншою мірою впливала на літературний процес ідейно, соціально й естетично. Вплив цей залежно від етапу розвитку літератури й світогляду її представників, міг бути стихійним і усвідомленим, безпосереднім і посереднім, суттєво внутрішнім і формально зовнішнім» [2, с. 5]. Зокрема, наявна потужна рецепція фольклорних мотивів, сюжетів та образів у сучасній літературі, яка розвивається в межах постмодернізму, а відтак, її характерними ознаками є інтертекстуальність, гра з текстом і читачем, пошук нових сенсів, іронія й пародіювання тощо. Фольклорно-літературна взаємодія набула відображення в романі-баладі В. Шев-

чука «Дім на горі», творах М. Матіос, романах Ю. Покальчука «Озерний вітер», Т. Зарівної «Вербова дощечка», Д. Корній «Гонимарник», Т. Завітайла «Зброя вогню» тощо.

Особливу увагу привертає роман В. Даниленка «Кохання в стилі бароко» (2009), у якому в межах історичної сюжетної лінії автор пропонує розповіді про життя відомих історичних діячів, які вплетені в мистецький контекст – історію тринадцяти містичних місць у Києві. У цих розповідях письменник звертається до фольклорних сюжетів, мотивів і образів, надає їм нових сенсів, реалізуючи художньо-ідейний задум.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості взаємодії усної народної творчості і літератури досліджували О. Дей, Т. Комаринець, Р. Марків, О. Мишанич тощо. Фольклорні елементи в літературі кінця ХХ – початку ХХІ ст. (порівняно з іншими періодами) досліджені досить мало, зокрема до цієї проблеми зверталися В. Мислива, О. Романенко, А. Соколова, Я. Погонєць.

Сюжетно-композиційна й жанрово-стильова специфіка романістики В. Даниленка стала предметом дослідження І. Богдана-Терещенка, Н. Зборовської, Н. Козачук, Я. Поліщука, Т. Сушкевич, Т. Трофименко. Постмодерністський дискурс художньої прози автора проаналізовано в дисертаційному дослідженні Н. Яблонської, а нарративні стратегії містичного знаходимо у науковій розвідці О. Вещикової. Особливості трансформації фольклорних мотивів, сюжетів і образів та їхня роль у реалізації мистецького задуму в романі В. Даниленка «Кохання в стилі бароко» ще не були глибоко досліджені.

Постановка завдання. Проаналізувати специфіку рецепції фольклорних сюжетів та образів у романі В. Даниленка «Кохання в стилі бароко».

Виклад основного матеріалу. А. Соколова, аналізуючи зв'язки сучасної української літератури й фольклору, зазначала, що «сучасна українська проза активно черпає рефлексії міфологічного бачення з народних легенд, оповідок, казок, дум, пісень, виходячи з того, що у свій час вони виражали характерні риси людського світосприймання і народних уявлень про природу і світ... Так як фольклор є проміжною ланкою між міфологією і літературою, то, певна річ, його художні образи, мотиви так чи інакше пов'язані з міфом» [7]. О. Романенко в межах постмодерного світосприйняття визначає дві тенденції використання фольклорних мотивів та сюжетів – кітчеві інтерпретації та фольклорні інтертекстуальні зв'язки, за допомогою яких вибудовується ціліс-

ний художній світ. Перші ґрунтуються на засадах кітчевого світосприйняття – одновимірного, примітивного, в основі якого лежить прийом імітації. «Цінність фольклору для кітч очевидна: фольклор є усталеною системою, яка покликана була пояснити світ непояснюваного, кітч живе тими ж проблемами – усталити, зробити світ зрозумілим для буденної свідомості індивідуума ... Улюбленими темами кітчевих інтерпретацій у масліті є любовно-еротичні, історичні, екзотичні, містичні історії» [4].

Подібне явище наявне в досліджуваному творі В. Даниленка, так як автор використовує фольклорні сюжети й образи для обрамлення інтимної сюжетної лінії – стосунків Колядевича і Маринчук, які прагнуть розгадати кросворд, пов'язаний з архітектурними об'єктами Києва, що, натомість, мають таємниці містичного характеру.

Зокрема, натяком на фольклорний сюжет є прізвище головного героя – Колядевич: Коляда – язичницьке свято народження нового Бога – Сонця. Коляда в українській міфології – богиня неба, вагітна Сонцем – Божичем. За нею ганяється Мара (Марена) – слов'янська богиня зла, темної ночі, страшних сновидінь, мору, хвороб, смерті та володарка підземного світу, вона вважалася уособленням усіх нечистих сил. Ім'я цієї богині пов'язано зі словами «морок», «морочити», «смерть», «марево», «мор» [5], воно співзвучне з іменем героїні роману В. Даниленка – Юлії Маринчук. Підтвердженням цієї легенди є закінчення твору – саме на Свят-вечір смерть забирає Колядевича: «Наближався Святий вечір, коли люди всідалися за сімейним столом. Валерій Колядевич приготував кутю, узвар, пампушки, вареники і запросив до себе цю хтиву потвору...» [1, с. 184]. Він намагається дотримуватися звичаїв і обрядів своїх пращурів: дванадцять страв на столі, приготоване місце для покійного батька, очікування першої зірки, часник від нечистої сили на чотирьох кутках столу. Проте Юлія прагне нейтралізувати охоронну дію цих предметів та обрядів, тому, незважаючи на аргументи Колядевича, що це сімейне свято, кличе його до нічного клубу, де розкриває таємницю, зашифровану в кросворді, та свою справжню сутність – смерть.

У романі «Кохання в стилі бароко» автор використовує сюжети й образи українських легенд і переказів. Найдавніша тематична група фольклорних творів пов'язана з прагненням пояснити природні явища і процеси, які були невідомі чи незрозумілі людині або ж викликали страх. Ці фольклорні тексти відбивають тотемістичні

й анімістичні погляди та уявлення первісної людини. Протягом всієї історії розвитку вони змінювались дуже повільно, так як закладений у них світогляд не зазнав значної трансформації. Проте подекуди на легендах позначився вплив християнства: давні язичницькі боги були замінені на персонажів християнського віровчення. Наприклад, така трансформація відбувається у легенді про преподобного Іларіона, день пам'яті якого припадає на 3 листопада. Згідно з народним повір'ям, він цього дня обходить водойми і закриває їх льодом. В. Даниленко зображує його в образі чоловіка у капелюсі й довгому чорному пальті. «Іларіон звернув до Княжого Затону, спустився до озера, підійшов до води, доторкнувся рукою і почав погладжувати воду й просуватися берегом. Іларіон крестав і затягував озеро льодком, а впоравшись, посунув уздовж проспекту Бажана» [1, с. 55]. У цьому контексті згадує митець і про худорлявого сивого чоловіка на Лютеранській вулиці – Леоніда Зязюка, при появі якого «починає падати сніг, зривається завірюха» [1, с. 63].

Поширеним у фольклорі є мотив зустрічі людини з потойбічною силою (дияволом, чортом, смертю тощо). У романі автор дотримується також його: Валерій Колядевич і Юлія Маринчук розгадують кросворд, відповіддю на який є ім'я Юлії, що є тілесним уособленням смерті. Згадується історія про художника О. Мурашка, смерть якого передбачила таємнича жінка в червоному капелюсі, архітектора В. Городецького, у якого теж були стосунки із загадковою Юліаною. Ці жінки не змінюються з часом, дарують жертвам жовті лілії як символ смерті. «Іноді смерть прибирає подобу молоді жінки, щоб забрати найталановитішого чоловіка» [1, с. 183] – стверджується у творі.

Мотиви зустрічі з нечистою силою наявні в інших епізодах роману. Так, розповідається, що в підземеллях Зеленого театру, давньої фортифікаційної споруди, що була закладена з часів заснування Києва, живе Хазяїн – дух, схожий на гоголівського Вія. «Іноді в темну ніч, коли на небі не видно ні місяця, ні зір, він з'являється в парку, тому при наближенні до Зеленого театру треба подумки з ним привітатись, інакше він може так злякати, що відіб'є бажання жити, людина почне хиріти і помре» [1, с. 51].

Яскравим епізодом є зустріч Івана Сулими з Баал-Зебутом. Чоловік допомагає демоні, а той пропонує на вибір або славу й героїчну смерть, або гроші й тихе сімейне життя. Іван Сулима обирає славетне й героїчне життя. Відповідно до

фольклорного сюжету вибір завжди пов'язаний із якоюсь платою: «Той, хто обирає славу й героїчну смерть, мусить знати, що забирає силу в свого роду. І кожен його нащадок буде все мізернішим, а останні виродяться і будуть гризтися, як собаки за кістку» [1, с. 59]. Наступна зустріч з демоном відбувається вже перед смертю козацького ватажка, якого польський король Владислав наказав четвертувати. Демон запитує, чи не шкодує герой про свій вибір. «За чим шкодувати? Ким би я був тоді? Батьком? Коханцем? Господарем? Я б належав тільки жінкам і дітям, а з завтрашнього дня я буду належати вічності» [1, с. 60].

Окрім того, з образом Баал-Зебуба пов'язаний ще один фольклорний сюжет про продаж людиною власної душі дияволу за якісь земні блага: «...Баал-Зебуб приймав розписки від чоловіків, які хотіли вічної влади і грошей, від жінок, які хотіли вічної краси, і від журналістів, які хотіли високих гонорарів за своє продажне мистецтво» [1, с. 174]. Традиційний сюжет В. Даниленко використовує, щоб показати незмінність людської сутності. Автор демонструє, як демон насолоджувався аморальністю марнославних і загребущих людей, виконує найпотаємніші бажання в обмін на їхні душі.

Звертається В. Даниленко і до фольклорного сюжету про кохання людини з фантастичною істотою (мавкою, русалкою, нявкою тощо). У романі «Кохання в стилі бароко» є розповідь про козака, що закохався в нереїду Фетиду (в античній міфології це морські німфи, що відзначалися надзвичайною вродою, жили в палаці на дні моря, де прями і ткали, співаючи пісень; їх зображували в образі дівчат, що граються в морських хвилях із дельфінами й тритонами), став просити її руки і серця, але нереїда не хотіла з ним жити. «Колись вона тікала і від Зевса, і від Посейдона, які домагались її, та й свого чоловіка Пелея не любила, тому вблагала козака відпустити її на волю» [1, с. 64]. Козак її відпустив, коли чайки поверталися Дніпром додому, і нереїда оселилася у русалок, прийняла їхні звичаї і полюбила свята, особливо Русалії. А козак довго сумував, доки не загинув на війні. Проте й зараз, коли нереїда чує плескіт весел, їй учувається його голос, який докоряє за втрачені роки і ненароджених дітей, які в них могли б бути [1, с. 64]. Мотив кохання людини з фантастичною істотою поширений у творчості представників романтизму (П. Гулака-Артемівського, Т. Шевченка), неоромантизму (Лесі Українки), сучасної літератури (Ю. Покальчука).

Фольклорний образ відьми є популярним у творчості В. Даниленка. Так, у розповідях про Лису гору в Києві, згадується, що колись у Вальпургієву ніч

сюди зліталися відьми з усієї Європи і збиралися померлі розпутні жінки. Через цей перелаз з того світу в наш проникають духи добра і зла [1, с. 46]. Про київських відьом йдеться і в описі нападу хана Менглі-Гірея на Київ. Коли хан увірвався з військом до Києва, він зустрів київських відьом, яким пообіцяв, що якщо вони покажуть йому свою силу й здивують його, він не буде руйнувати місто. Відьми виконали свою обіцянку, але хан захотів взяти силою Домку, «родиму відьму, бо походить з роду, в якому народилося три покоління позашлюбних дівчат» [1, с. 154]. У відповідь відьма привселюдно познушалась над Менглі-Гіреєм, за що той наказав спалити й пограбувати місто.

Інтертекстуальні зв'язки з фольклором і творчістю В. Шевчука помітні і в епізоді, коли Валерій Колядевич і Юлія Маринчук їдуть до Житомира до матері архітектора і зустрічають дивну процесію, яку очолює «місцева знаменитість – Валерій Шевчук» [1, с. 114]. Його оточують найяскравіші персонажі творів, серед яких відьма Маланка (з оповідання В. Шевчука «Відьма», що увійшло до другої частини роману-балади «Дім на горі»). Автор замінює образ пана Долинського зі згаданого оповідання образом В. Шевчука і подає розмову між ним і Маланкою: «Ти справді відьма?» – суворо запитав Меланку Шевчук. Вона хвацько мотнула головою. «А що вмієш робити?» «Я можу наслати град, що виб'є панові посіви й наслати на пана жаб. А ще можу попортити ваші коні, корови, кури і пси», – відповіла Меланка. «Нема в мене ні корів, ні коней, ні псів», – буркнув Шевчук. «То можу зробити, що вас назавжди віднадить від жінок». «Но-но!» – прикрикнув на неї Шевчук» [1, с. 115]. Постмодерна рецепція фольклорного образу відьми у творі В. Даниленка характеризується стереотипністю та однобічністю. Джерела образу приховані у понятті матріархату, коли відьмами називали знавців таємної науки про чудодійні сили. Негативного значення поняття набуло з утвердженням християнства: вона шкодить людям, псує корів, насилає хвороби, впливає на погоду й долю людини. В. Даниленко саме в такому значенні й презентує її.

Близьким до відьми є образи знахарок, ворожок, які в романі трапляються досить часто: автор прагне пояснити певні перипетії у житті людини впливом надприродних чи потойбічних сил. Одна з таких розповідей стосується спалення Батурина військами Олександра Меншикова і долі єдиної жінки, яка змогла вижити. За версією В. Даниленка, це була стара батуринська знахарка Явдоха, що вміла зариватись у землю, як земляна жаба, тому її прозвали Ропухою. Коли Олександр Меншиков

захопив Батурин в 1708 р., після переходу гетьмана Івана Мазепи на бік Карла XII, то вона зарилась у землю і так пересиділа, доки солдати палили Батурин, гвалтували і вбивали людей. А коли вони пішли, вилізла і стала єдиною жителькою Батурина, що вціліла, а згодом до неї звернулася матір Олексія і Кирила Розумовських з проханням вплинути до долю її синів. До образу ворожки письменник звертається і в інших епізодах, наприклад, про київського підприємця Леоніда Родзянка, який був кузеном голови Державної Думи Михайла Родзянка, що, за порадою ворожки, продав усе і виїхав за кордон незадовго до більшовицького перевороту.

Дія роману «Кохання в стилі бароко» відбувається переважно в Києві, тому легенди й перекази пов'язані з містичними об'єктами цього міста. Я. Поліщук зазначає, що чим ближчий читач до київського дискурсу, чим краще обізнаний із контекстом, тим легше піддаватиметься авторській інтенції (навіюванню містичного настрою): «Міра причетності до міської міфології обумовить ступінь читацького задоволення од цього тексту» [4, с. 21]. Наприклад, В. Даниленко використовує легенди й перекази, пов'язані з Голосіївським лісом, у якому нібито є озера, через які можна потрапити у підводний хід до печер, у яких ховали свої скарби розбійники і давні жерці. «У цьому лісі багато древніх кладовищ, підземель і розритих могил. У лісових озерах бувають великі хвилі, які викидають на берег воду, наче це океан, тому Голосіївський ліс здавна приваблював розбійників, монахів, учених і завойовників» [1, с. 90].

Чимало легенд присвячено й Зеленому театру, на який накладене закляття вогню, тому немає сенсу його відбудовувати: він усе одно згорить. В іншій легенді розповідається, що «в підземних тунелях, які були прориті ще в 1161 році і ведуть від Зеленого театру до Чернігова, заховані скарби гетьмана Іван Мазепи» [1, с. 51]. Йдеться одразу про дві легенди – про печери, які нібито сполучають Антонієві печери в Чернігові з підземеллями Києво-Печерської лаври ще з часів Київської Русі, і про заховане золото гетьмана, стосовно якого у романі наведено й іншу легенду, начебто воно заховане в Батурині.

Окрема група легенд пов'язана з одним із найбільш містичних місць у Києві – Лисою горою. Зокрема «розповідається, що колись вона була місцем, де молилися давнім богам. У її підземеллях жерці ховали золото і священні писання з молитвами та історією походження людей. Після того, як князь Володимир охрестив киян, жерці покинули Лису гору і перебрались у далекі ліси, а їхні

підземелля зайняли монахи, що сповідували християнство. Незабаром тунелі Лисої гори з'єднали з Києво-Печерською лаврою. Легенда свідчить, нібито в підземеллях Лисої гори є перелаз на той світ, який з'єднує світ живих і мертвих» [1, с. 46].

Інша розповідь стосується фортеці на Лисій горі, де на початку ХХ ст. була в'язниця Кривий Капонір, у якій тримали політичних злочинців. «Із брами в'язниці влітку о четвертій, а взимку о сьомій ранку виїжджала чорна карета. Почувши ранкове цокання кінських копит, люди ховалися, бо зустріти карету зі смертником вважалось поганою прикметою. Везли засудженого до страти щоразу іншою дорогою, щоб змовники не напали на конвой і не відібрали смертника. На Лисій горі стояли шибениці. Від страчених забирали право на могилу, і їх закопували одразу біля шибениці» [1, с. 46].

Тасмничою є легенда про Гнилецький монастир у Києві, який начебто створили для боротьби з темними силами, які пробуджували в людях злі інстинкти: «Зло заразне, і якщо не знищити його джерело, то воно захопить у серцях людей великі території» [1, с. 81]. Потреба в цьому монастирі виникла після того, як на обухівській дорозі посеред дня почали сідати на землю білі крилаті істоти і вбивати подорожніх. «Для бажаючих стати монахами і боротися з демонами вигадали серйозне випробування: претендента запускали в підземний тунель, а в паралельному тунелі сидів монах, який починав душити новачка, якщо той боровся, то його приймали до монастиря, але багато хто не витримав випробування і помирав від розриву серця. Цей монастир начебто теж був сполучений підземними ходами з Лисою горою і Києво-Печерською лаврою. Боротьба зі злом була успішною, оскільки подорожні бачили, як білі істоти, що сідали на

обухівську дорогу, билися в конвульсіях і зникали» [1, с. 82]. Цей фольклорний сюжет розвивається в межах антиномії добро і зло. В. Даниленко демонструє, що упродовж століть триває боротьба між силами добра і зла, а межа між світом людей і потойбіччя дуже умовна.

Аналіз фольклорних легенд і переказів, пов'язаних із топом Києва, дає підстави для висновку, що в романі він постає не лише як місце дії, тобто реальний населений пункт, а насамперед, як загадкове й містичне місто з особливою енергетикою і незбагненою долею, зашифрованою в пам'ятках архітектури і природних об'єктах.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. українські письменники активно звертаються до фольклорних сюжетів та образів. Це відбувається в контексті постмодерністських тенденцій розвитку української літератури, що пов'язано із художньо-філософською конкретизацією фольклорних елементів, зображенням персонажів через міфологічне світосприйняття.

Постмодерна рецепція фольклорних образів і мотивів у романі «Кохання у стилі бароко» полягає у своєрідності їх авторської інтерпретації. Для створення образу містичного Києва письменник поєднує традиційне фольклорне змалювання образу міста із його кітчевим сприйняттям, що допомагає розкрити перипетії основної сюжетної лінії, які застосовує письменник-постмодерніст у своїх мистецьких експериментах, пов'язаних з конструюванням сюжетної і часопросторової площин художнього твору.

Перспективи подальших досліджень полягають в аналізі інтертекстуальних зв'язків роману В. Даниленка «Кохання в стилі бароко» з іншими творами української і світової літератури.

Список літератури:

1. Даниленко В. Кохання в стилі бароко. Львів : Піраміда, 2009. 300 с.
2. Дей О. І. Спілкування митців з народною поезією. Київ : «Наукова думка», 1981. 336 с.
3. Мишанич О. Григорій Сковорода і усна народна творчість. Київ: «Наукова думка», 1976. 152 с.
4. Поліщук Я. Ревізії пам'яті. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2011. 216 с.
5. Слов'янський язичницький пантеон. Темні боги. Мара. URL: <https://we.org.ua/kultura/mifologiya/slovyanskyj-yazychnytskyj-panteon-temni-bogy-mara/> (дата звернення: 01.04.2020).
6. Романенко О. Фольклорні мотиви та сюжети в сучасній українській літературі: кітчеві експерименти чи нові художні акценти? URL: <http://www.info-library.com.ua/books-text-10764.html> (дата звернення: 01.04.2020).
7. Соколова А. Міфологічний фольклоризм «Казки про калинову сопілку» Оксани Забужко. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 01.04.2020).

Hudovana N. Yu. THE RECEPTION OF FOLKLORE PLOTS AND IMAGES IN V. DANILENKA'S NOVEL «BAROCO-STYLE LOVE»

The article analyzes the peculiarities of the reception of folklore plots and images in V. Danylenko's novel «Love in the Baroque style». It is proved that the usage of folklore motives in the works of modern writers is associated with the postmodern nature of their worldview, and also found that the work of V. Danylenko is characterized by a kitsch interpretation of folklore images and plots, which he uses to frame the intimate storyline – the relationship of heads Valerii Koliadevich and Julia Marynychuk. It is determined that the writer uses pseudo-folklore plots and images in the novel within the framework of an artistic experiment related to the construction of the plot and space-time planes of the work of art.

The peculiarities of the reception of such folklore motifs as: the birth of the sun god Koliada, which is pursued by Mara (Marena) – the Slavic goddess of evil, disease, death and the ruler of the underworld; encounter of a person with otherworldly power (devil or death); the sale of man's own soul to the devil; love of a man with a fantastic creature (mermaid or meow). In the course of the research it was found out that V. Danylenko used a number of folklore images in his novel, such as: witches, fortune tellers and devils.

It was found that most of the legends reinterpreted by V. Danylenko in the novel are related to the mystical objects of Kyiv, in particular: the Bald Mountain, the Green Theater, the Holosiivskii Forest etc.

It is proved that, using folklore plots and images, the writer does not seek to give them new meanings or transform them in accordance with the artistic plan. Mostly he turns to the elements of folklore to create a mystical image of Kyiv and explain the reasons for the depicted events. The author notes that the writer's appeal to folklore plots and images is schematic; it is mainly limited to the translation of a legend.

Key words: novel, writer, folklore motif, kitsch, image, plot.